

Dokument postupu

Krízový plán pri podozrení na infekciu spôsobenú koronavírusom (COVID-19) počas výkonu TSSKI

	Vypracovala:	Posúdil:	Schválil:
Meno:	Mgr. Simona Nováková	Mgr. Katarína Pažítková	Ing. Miroslav Dzurech
Funkcia:	Zodpovedný zástupca pre terénnu sociálnu službu krízovej intervencie	Manažér rozvoja sociálnych služieb	Štatutárny zástupca
Dátum:	24.4..2020	24.04.2020	24.04.2020
Podpis:			

OBSAH

Úvod.....	2
1 Informácie o COVID-19.....	3
1.1 Príznaky ochorenia COVID-19.....	3
1.2 Osoby s vyšším rizikom ochorenia COVID – 19.....	3
1.3 Prevencia pred ochorením COVID – 19.....	4
1.4 Sekundárna prevencia v prípade podozrenia na respiračnú infekciu.....	4
1.5 Vyhlásenie núdzového stavu v SR.....	5
1.5.1 Odporúčania a nariadenia pre občanov.....	5
2 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19.....	6
2.1 Vstup na územie Slovenskej republiky.....	6
2.2 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca a dobrovoľníka	6
2.3 Postup pri podozrení na ochorenie COVID - 19 u klienta TSSKI.....	7
3 Systém komunikácie.....	8
3.1 Krízová komunikácia.....	8
3.2 Psychologické intervencie v krízovej situácii.....	9
3.2.1 Copingové stratégie.....	9
3.2.2 Krízová intervencia.....	11
3.2.3 Krízová intervencia u klientov	11
3.2.4 Krízová intervencia pre zamestnancov a dobrovoľníkov TSSKI.....	12
4 Zoznam call centier súvisiacich s COVID – 19.....	13
Použitá literatúra.....	15

Dokument postupu

ÚVOD

Vzhľadom k aktuálnej epidemiologickej situácii prijal riaditeľ Trnavskej arcidiecéznej charity opatrenia na znižovanie rizík súvisiacich s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom (Covid-19, SARS-CoV). Vydal záväzný postup pri podozrení na infekciu spôsobenú koronavírusom (COVID-19) v súlade s prístupmi, postupmi, rozhodnutiami a odporúčaniami Ministerstva zdravotníctva SR, Ústredného krízového štábu SR v súvislosti s hrozbou Covid – 19, Úradu verejného zdravotníctva SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Dokument obsahuje informácie o COVID-19, príznaky ochorenia, prevenčné a represívne opatrenia, postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca, dobrovoľníka a u klienta terénnnej sociálnej služby krízovej intervencie (ďalej len „TSSKI“), systém komunikácie a zoznam call centier súvisiacich s COVID-19.

Dôležitou súčasťou sociálnej služby je koordinovaná informovanosť, zníženie paniky, zachovanie pokoja, prevencia stresu u klientov a kolegov.

1 INFORMÁCIE O COVID-19

Koronavírus spôsobuje akútnu respiračnú infekciu. Hlavnou cestou prenosu je prenos dýchacích aerosólov (kvapôčok) a prenáša sa kontaktom človeka s človekom.

Inkubačná doba je od 2 -14 dní. Z tohto dôvodu tí, ktorí boli vystavení stretnutiu s človekom s potvrdeným prípadom COVID-19, majú byť bezodkladne izolovaní v domácom prostredí, vo vyhradených priestoroch pobytového zariadenia sociálnych služieb alebo v karanténnom zariadení počas 14 dní od posledného kontaktu s chorou osobou, nakoľko sa v priebehu tohto obdobia môže u nich vyvinúť ochorenie s príznakmi. Pacient, príbuzný, resp. opatrovateľ/ sestra, sociálny pracovník alebo priamy nadriadený – vedúci zamestnanec u poskytovateľa sociálnych služieb má telefonicky informovať všeobecného lekára, pediatra, príp. regionálneho hygienika o kontakte s človekom s potvrdeným COVID-19 a o príznakoch.

S týmto ochorením súčasne prebieha každoročná sezónna epidémia chrípky a iných respiračných infekcií. Preto je dôležité pri podozrení na infekčné respiračné ochorenie nerobiť paniku, zachovať pokoj, najmä pri komunikácii s klientom, ktorý si vyžaduje profesionálny a ľudský prístup.

1.1 Príznaky ochorenia COVID-19

Medzi príznaky ochorenia Covid-19 patria najmä:

- horúčka nad 38° Celzia (u starších a imunitne oslabených ľudí môže byť telesná teplota nízka),
- kašel',
- st'ažené dýchanie,
- bolest' svalov,
- únava a malátnosť',
- strata čuchu a chuti.

1.2 Osoby s vyšším rizikom ochorenia COVID – 19

- starší ľudia vo veku 60 rokov a viac
- ľudia, ktorí majú vážne chronické ochorenia, napr.:

Dokument postupu

- ochorenie srdca
- diabetes mellitus (cukrovka)
- pľúcna choroba
- chronické ochorenie so znížením imunity

1.3 Prevencia pred ochorením COVID - 19

- časté a dôkladné umývanie rúk a zápästia mydlom a vodou, min. 20 sekúnd
- dezinfekcia rúk a zápästia dezinfekčným prostriedkom na ruky na báze alkoholu
- nosenie ochranného rúška
- nosenie rukavíc
- požívanie papierových utierok, prípadne vlastných uterákov po umytí rúk
- používanie jednorazových papierových vreckoviek pri kýchaniu, kašľaní a nádche (po použití vhodiť do uzatvárateľnej odpadovej nádoby)
- vyhýbanie sa blízkemu kontaktu s ľuďmi, dodržiavanie minimálne dvojmetrového odstupu
- vyhýbanie sa miestam s vyššou koncentráciou ľudí
- pravidelná dezinfekcia povrchov, pracovných plôch a pomôcok v domácnosti i na pracovisku

1.4 Sekundárna prevencia v prípade podozrenia na respiračnú infekciu

- izolácia chorého a jeho kontaktov pred, ako aj po vypuknutí ochorenia
- dodržiavanie respiračnej hygieny:
 - dostatočná vzdialenosť od iných osôb (minimálne 2 metre)
 - zakrytie úst a nosa ochranným rúškom, vreckovkou alebo papierovým obrúskom (v prípade, že osoba s akútym respiračným ochorením nemá zabezpečenú ochranu dýchacích ciest, kašľať a kýchalať do rukáva – do laktového zhybu, nie do rúk)

1.5 Vyhlásenie núdzového stavu v SR

Vláda SR vyhlásila dňa 02.04.2020 NÚDZOVÝ STAV.

Núdzový stav ovplyvňuje aj poskytovanie sociálnych služieb, najmä zariadenia sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje aj zdravotná starostlivosť. TSSKI nepatrí medzi takúto službu. Štát chce chrániť seniorov, ktorí sú v prípade pandémie koronavírusu najzraniteľnejšou skupinou. Úrad verejného zdravotníctva SR zároveň uzatvoril činnosť denných stacionárov a pre sociálne zariadenia vydal hygienické pokyny.

TSSKI je povinná riadiť sa záväzným postupom pre poskytovateľov sociálnych služieb v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom, ktoré vydalo Ministerstvo Zdravotníctva a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 16.03.2020.

1.5.1 Odporúčania a nariadenia pre občanov

- Povinnosť nosiť rúško všade mimo svojho bydliska.
- Dodržiavať dvojmetrový rozstup v rade (vonku aj vnútri).
- Ústredný krízový štáb SR a Úrad verejného zdravotníctva SR odporúčajú občanom SR obmedziť mobilitu mimo bydlisko na nevyhnutnú mieru – dochádzanie do práce, zabezpečenie základných životných potrieb (zabezpečenie potravín, hygiény, liečiv, domácej sociálnej starostlivosti, zaopatrenia chorých a zomierajúcich), nevyhnutná návšteva zdravotníckeho zariadenia.
- Vláda vyzýva rodičov, aby v súvislosti s prerušením vyučovania nedávali deti do opatery starým rodičom z dôvodu možného šírenia nákazy. Priebeh ochorenia u nich môže byť komplikovanejší.
- Pre seniorov nad 65 rokov sú určené špeciálne otváracie hodiny v obchodoch.
- Vláda SR a Úrad verejného zdravotníctva SR vyzvali seniorov, aby pre riziko ochorenia COVID-19 vychádzali zo svojho domu či bytu len v nevyhnutých prípadoch. Štát seniorom odporúča, aby radšej požiadali o pomoc iných, eliminovali sociálny kontakt s druhými ľuďmi, a to aj s rodinnými príslušníkmi. Vláda je pripravená v prípade nutnosti aj prijať zákaz vychádzania pre konkrétné skupiny ľudí.
- Vláda vyzýva seniorov, aby MHD a verejnú dopravu využívali iba v nevyhnutných prípadoch.

Dokument postupu

- Vláda zakáže predaj respirátorov bežnej verejnosti, keďže môžu byť nebezpečné (chorý človek, ktorý používa respirátor s výdychovým ventilom, vydychuje infikovaný vzduch). Respirátory budú k dispozícii iba pre zdravotníckych pracovníkov.

2 POSTUP PRI PODOZRENÍ NA OCHORENIE COVID-19

Kapitola obsahuje povinnosti a postupy pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca, dobrovoľníka a u klienta TSSKI.

2.1 Vstup na územie Slovenskej republiky

Zamestnanec je povinný s ohľadom na platnú legislatívu Zákonníka práce informovať zamestnávateľa o tom, že sa vrátil on alebo jeho blízky príbuzný, resp. blízka osoba zo zahraničia. Povinnosti osôb po vstupe na územie SR aktualizuje ÚVZ SR.

2.2 Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca a dobrovoľníka

Zamestnanec a dobrovoľník je povinný s ohľadom na platnú legislatívu Zákonníka práce informovať zamestnávateľa o tom, že v jeho domácnosti alebo blízkom okolí bol v priamom kontakte s osobou, ktorej bola zistená, t.j. laboratórnym vyšetrením n ÚVZ SR potvrdená infekcia COVID-19 alebo je v izolácii pre podozrenie na infekciu a nie sú ešte známe výsledky vyšetrenia.

V prípade, že zamestnanec má dôvodné podozrenie na respiračné ochorenie, je povinný o tom informovať priameho nadriadeného a riaditeľa. Zamestnávateľ je vzhľadom na povinnosť predchádzať rizikám z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci oprávnený vyzvať zamestnanca alebo dobrovoľníka, aby telefonicky kontaktoval všeobecného lekára, príp. hygienika príslušného RÚVZ a následne sa riadil ich inštrukciami. O prípadnom nariadení karantény, jej trvaní a ukončení rozhoduje príslušný RÚVZ a v tomto zmysle je zamestnanec povinný podať zamestnávateľovi informáciu o tom, že mu bola nariadená karanténa. V prípade, že je dobrovoľníkovi nariadená karanténa, je povinný o tom informovať zodpovedného zástupcu TSSKI a zrušiť všetky svoje plánované služby. Za zrušené služby mu nevzniká náhrada.

Dokument postupu

Vzhľadom na súčasne prebiehajúce aj iné respiračné ochorenia je odporučené pre zamestnancov a dobrovoľníkom s príznakmi respiračnej infekcie nasledovné:

- zostať doma na lôžku,
- telefonicky kontaktovať svojho ošetrujúceho lekára ohľadom správnej liečby a postupu pri prípadnom vyšetrení,
- prijímať tekutiny a vitamíny.

Zamestnanec alebo dobrovoľník sa môže vrátiť na pracovisko, ak nemá 3 dni po sebe známky respiračnej infekcie (pri nepotvrdení COVID-19) a pri známom ochorení COVID-19 podľa nariadenia hygienika RÚVZ.

V prípade potvrdenia ochorenia COVID – 19 u zamestnanca alebo dobrovoľníka TSSKI sú izolovaní všetci klienti, kolegovia a iné osoby, ktoré prišli s chorým zamestnanom do kontaktu, ak tak určí hygienik RÚVZ. Všetky priestory a povrchy, v ktorých sa zamestnanec či dobrovoľník nachádzal, musia byť následne dôkladne dezinfikované za použitia virucídneho dezinfekčného prostriedku podľa dezinfekčného plánu prevádzkového poriadku NDC a usmernenia pracovníka RÚVZ.

2.3 Postup pri podozrení na ochorenie COVID - 19 u klienta TSSKI

Pri kontaktovaní klientov je potrebné všetkým zmerať teplotu a urobiť skríning so zameraním na akútnu respiračnú infekciu klienta, či nemajú respiračnú infekciu, teplotu, kašeľ, dýchaviciu, alebo neprišiel do úzkeho kontaktu s pacientom, ktorému bol COVID-19 potvrdený v posledných 14 dňoch, alebo s osobou s cestovateľskou anamnézou, ktorá sa nachádzala v rizikovej oblasti v posledných 14 dňoch. Rovnako je potrebné v rámci výkonu TSSKI udržiavať odstup pri kontakte s klientom minimálne 2 m. Ak je dôvodné podozrenie, že klient má respiračnú infekciu s teplotou, bude mu odporúčané kontaktovanie všeobecného lekára, v prípade potreby mu bude privolaná RZP.

V prípade, ak sa ochorenie prejaví počas poskytovania sociálnej služby, resp. nevyhnutej sociálnej pomoci a vznikne dôvodné podozrenie na vírusové respiračné ochorenie, takému klientovi musí byť privolaná RZP. Dobrovoľníci musia informovať zodpovedného zástupcu TSSKI a ten následne musí kontaktovať miestny RÚVZ pre určenie ďalšieho postupu,

 Charita <small>TRNAVSKÁ ARCIDIECÉZNA</small>	Terénnna sociálna služba krízovej intervencie Krízový plán pri podozrení na COVID - 19	Ev. č. dokumentu postupu CH06_04_30_00
	Dokument postupu	

nakoľko klientmi TSSKI sú ľudia bez domova, ktorí denne prichádzajú do kontaktu s veľkým počtom ďalších osôb.

Chorý klient musí mať k dispozícii rúško alebo vreckovku.

Zodpovedný zástupca vykoná Zápis o mimoriadnej situácii počas výkonu TSSKI.

Izolovaní sú všetci zamestnanci, dobrovoľníci a ďalšie osoby, ktoré s chorým klientom prišli do kontaktu bez zodpovedajúcich ochranných prostriedkov, a to podľa pokynov RÚVZ v domácej izolácii alebo v závislosti od zdravotného stavu a sociálneho statusu v zdravotníckom zariadení.

3 SYSTÉM KOMUNIKÁCIE

- 1) Komunikáciu so zamestnancami a dobrovoľníkmi v sociálnej službe zabezpečuje riaditeľ TADCH a zodpovedný zástupca TSSKI. Komunikácia prebieha formou osobnou, telefonickou, mailovou, prostredníctvom informačných tabúl v interiéri prevádzky na nástenke v kancelárii NDC a internými formami hlásení.
- 2) Komunikácia s príbuznými klientov a ostatnými zainteresovanými stranami a verejnosťou je zabezpečovaná prostredníctvom kontaktných osôb a to formou telefonickou v čase od 08.00 do 16:00 h., v pracovných dňoch. meno a telefónne číslo kontaktnej osoby je uverejnené na webovej stránke zariadenia.
- 3) Komunikáciu s médiami vedie výhradne riaditeľ TADCH, príp. riaditeľom poverený zamestnanec.

3.1 Krízová komunikácia

Model procesu komunikácie rizika sa vzťahuje k sociálne psychologickým procesom a preto je potrebné sa v rámci krízového riadenia venovať komunikácií rizík takým spôsobom, aby bolo zabezpečené u klientov, zamestnancov a ďalších zainteresovaných strán požadované ochranné správanie.

Pri komunikácii s ľuďmi, ktorí sa ocitli v mimoriadnej situácii platia tieto zásady:

- Komunikujte optimálne (slovná a mimo slovná komunikácia a reč tela sú v súlade)

Dokument postupu

- Komunikujte empaticky
- Komunikujte štruktúrovane a jasne
- Komunikujte primerane asertívne
- Aktívne počúvajte, čo človek, ktorý je zasiahnutý mimoriadou udalosťou potrebuje.

Pri komunikácii s klientom je dôležité dávať najavo trpežlivosť, neponáhľať sa (aj keď nemáme čas) neskákať do reči a nenaliehať pri zisťovaní. Je správne prejavovať záujem, pochopenie, súcit a vnímavosť. Je potrebné držať vlastné emócie pod kontrolou.

3.2 Psychologické intervencie v krízovej situácii

Podkapitola obsahuje východiská konceptov zvládania stresových situácií pri mimoriadnej situácii šírenia koronavírusu.

Stres je obranná reakcia organizmu, je to odpoveď organizmu na záťaž. Ide o stav organizmu, kedy je jeho integrita ohrozená a on musí zapojiť všetky schopnosti na svoju obranu.

Príčiny vzniku nahromadeného stresu v preventívnych podmienkach a prípadnej vzniknutej karanténe sú izolácia, panika, strach z neznámeho, strach o vlastné zdravie a zdravie blízkych.

Príznaky stresu:

- Fyziologické – červenanie sa, potenie, trasenie, bolesti hlavy, silné búšenie srdca, nechutenstvo, nadmerná chut'/nechuť k jedlu, hryzenie si nechto
- Emocionálne – zmeny nálad, napätie, únava, podráždenosť, pláč, strach
- V správaní – nespavosť, zmena komunikácie, agresivita, zvýšené užívanie návykových látok (káva, cigarety, alkohol,...)

3.2.1 Copingové stratégie

- stratégie zamerané na riešenie problému
- stratégie zamerané na emócie

Na rozpoznanie copingových stratégií slúži model „BASIC“. Základom tejto teórie je predpoklad, že každý z nás disponuje vlastnými vnútornými zdrojmi, ktoré sa dokážu v náročných situáciách mobilizovať.

Dokument postupu
Belief

- viera v Boha, sebadôvera

Affects

- vyjadrovanie emócií (vlastných, druhých ľudí)

Social

- sociálne štýly zvládania, sociálna opora

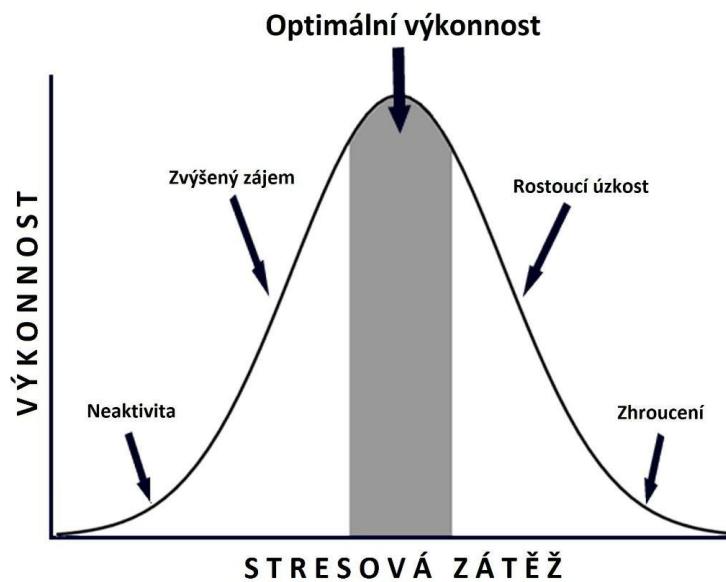
Imagination

- predstavivosť, vizualizácia príjemných obrazov

Cognition

- potreba získavania informácií, racionalizácia

Ak je stresová záťaž príliš veľká a naša aktuálna možnosť zvládať danú situáciu nepostačujúca, rastie v nás úzkosť, ktorá môže viest' až k zrúteniu. Stresová krivka popisuje, ako sa pri stresovej záťaži spočiatku zvyšuje naša výkonnosť, nakoľko sa nás organizmus snaží o zvládnutie situácie. Ked' sme stresu vystavení príliš dlho a záťaž je nadmerná, výkonnosť klesá a nás organizmus nie je schopný situáciu zvládať, čo môže viest' ku kríze.

 Charita <small>TRNAVSKÁ ARCIDIECÉZNA</small>	Terénnna sociálna služba krízovej intervencie Krízový plán pri podozrení na COVID - 19	Ev. č. dokumentu postupu CH06_04_30_00
	Dokument postupu	

3.2.2 Krízová intervencia

Krízová intervencia je špecializovaná pomoc osobám, ktoré sa ocitli v kríze. Je zameraná na zvládnutie akútneho problému.

1. Nadviazanie kontaktu s klientom, zaistenie bezpečnosti klienta, seba, majetku
2. Zhromažďovanie informácií o dôvode vzniku krízy + vytvorenie plánu na riešenie krízy (koho prizvať ku riešeniu krízy – sociálny pracovník, rodina, blízka osoba, psychologická odborná pomoc)

Situačná kríza – spúšťačom je zvyčajne nečakaná, náhla udalosť, ktorá ohrozenie jedinca, privádza ho do tiesňovej situácie, vzbudzuje v ňom úzkosť a dojem neodkladnosti a naliehavosti riešenia. Krízová intervencia je o ujasnení a definovaní situácie, poskytnutí informácií, ponúknutí podpory, poradenstva, mobilizovaní sociálnej siete.

Požiadavky krízovej intervencie:

1. Okamžitá pomoc
2. Individuálny prístup
1. Redukcia ohrozenia
2. Koncentrácia na súčasný problém
3. Aktívny až direktívny prístup interventa
4. Posilnenie klientových kompetencií
5. Kontinuálna starostlivosť

3.2.3 Krízová intervencia u klientov

Pri vzniknutých krízových situáciách je nutné analyzovať ich dôvod a s ohľadom na informácie, ktoré o danom klientovi máme, ponúknuť vhodný spôsob zvládnutia problému.

Funkčné spôsoby zvládnutia krízy:

- Rozhovor – aktívne vypočutie, ponúknutie rady, odporúčania, upokojenie, utešenie klienta, spochybňovanie katastrofických interpretácií
- Odpútanie pozornosti činnostou

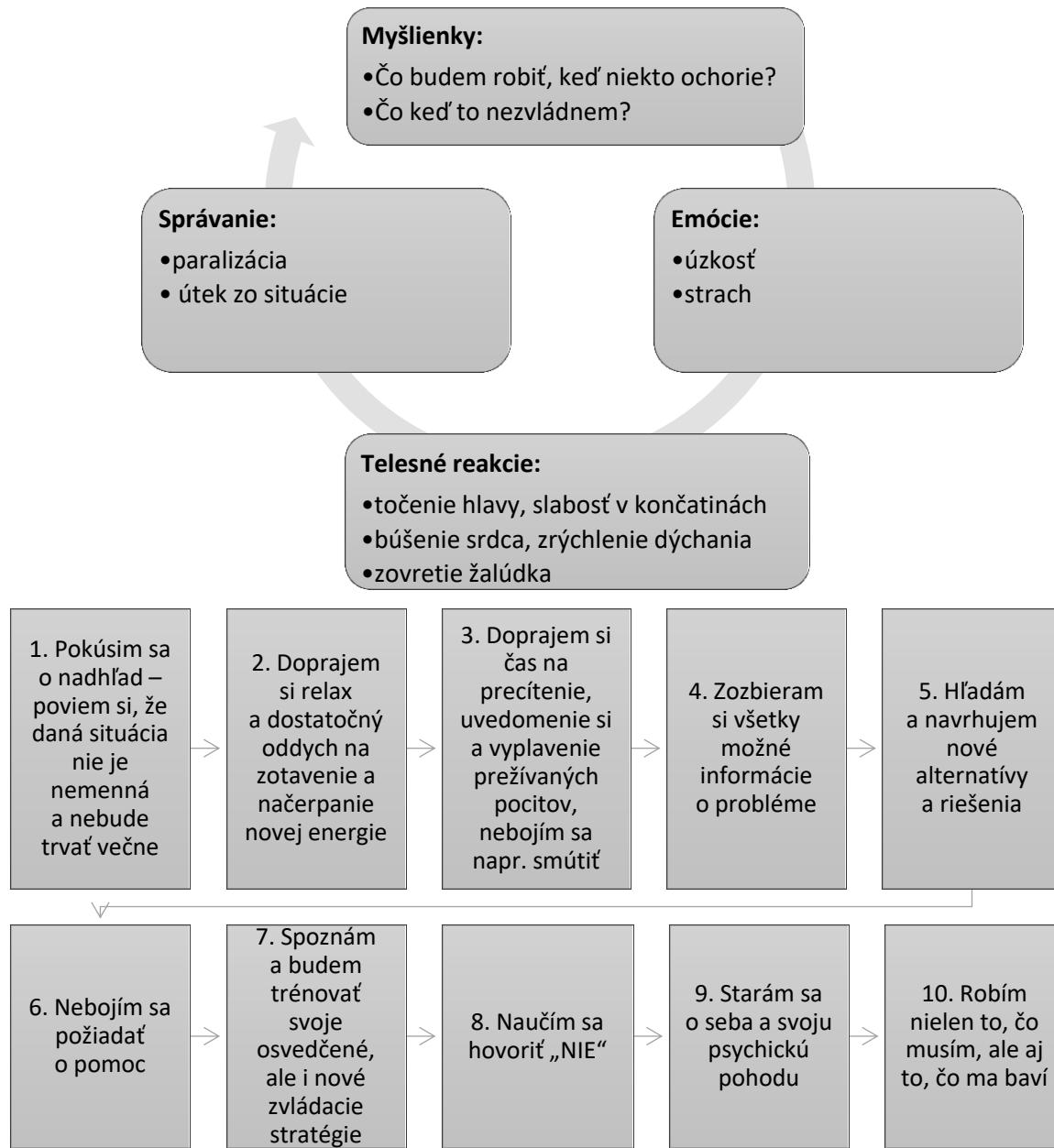
Dokument postupu

- Sociálne väzby - poskytnutie možnosti telefonického kontaktu s rodinou alebo priateľmi, privolenie iného klienta TSSKI, ktorého prítomnosť má pozitívny prínos pre klienta v kríze, s dodržiavaním opatrení

3.2.4 Krízová intervencia pre zamestnancov a dobrovoľníkov TSSKI

Zamestnanci a dobrovoľníci TSSKI navzájom používajú techniky, ktoré sú odporúčané aj pri práci s klientmi. Je dôležité si uvedomiť, aký vplyv majú naše myšlienky. Zmenou myšlienky vieme ovplyvniť aj prejavy a správanie. Prioritou je psychohygiena pracovníkov.

Dokument postupu

4 ZOZNAM CALL CENTIER SÚVISIACICH S COVID - 19

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky:

0917 222 682

Regionálny úrad verejného zdravotníctva:

Dokument postupu

- všeobecné - **+421 800 221 234** (na uvedenej linke odborníci Úradu verejného zdravotníctva odpovedia na všetky otázky, ktoré sa týkajú nového chrípkového vírusu)

- so sídlom v Trnave - **0905 903 053**

- so sídlom v Bratislave – 0917 426 075

- so sídlom v Nitre - 0948 495 915

- so sídlom v Trenčíne – 0911 763 203

- so sídlom v Banskej Bystrici – 0918 659 580

- so sídlom v Žiline – 0905 342 812

- so sídlom v Košiciach – 0918 389 841

- so sídlom v Prešove – 0911 908 823

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky: prevencia zdravia - informácie, prevencia a zamedzenie jej šírenia - nepretržitá telefónna linka: 02/59 373 122

V prípade mimoriadnych zdravotných udalostí: tiesňová linka 155 alebo 112

Terénnna sociálna služba krízovej intervencie

Krízový plán pri podozrení na COVID - 19

Ev. č.
dokumentu
postupu
CH06_04_30_00

Dokument postupu

POUŽITÁ LITERATÚRA

Centrum sociálnych služieb Eden, Liptovský Hrádok: Interný dokument – Dokument postupu: Psychologické intervencie v krízovej situácii

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky - Štandardný postup pre rýchle usmernenia klinického manažmentu detských a dospelých pacientov s novým koronavírusom (COVID-19) a s pneumóniou.

Opatrenie Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pri ohrození verejného zdravia

Záväzný postup pre poskytovateľov sociálnych služieb v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia infekcie spôsobenej koronavírusom (COVID-19, SARS-CoV)

www.uvzr.sk

Rozdeľovník

VÝTLAČOK	MIESTO	Dátum prevzatia	Podpis
Originál č. 1	TADCH, Hlavná 43, Trnava	24.4.2020	
Originál č. 2	Terénnna sociálna služba krízovej intervencie, Hlavná 43, Trnava	24.4.2020	
Originál č. 3			